

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТА І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А.С. МАКАРЕНКА
Кафедра дошкільної і початкової освіти

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
(3-4 КЛАСИ)

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 013 Початкова освіта

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 013 Початкова освіта

освітня програма Початкова освіта

СУМИ – 2024

Видається згідно з рішенням вченої ради Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
(протокол № 3 від «28» жовтня 2024 р.)

Рецензенти:

Нагорна Наталія директор КУ Піщанської загальноосвітньої школи I-II ступенів м. Суми Сумської області.

Крившенко Ліна кандидат педагогічних наук, учитель-методист, спеціаліст вищої категорії, учитель початкових класів КУ Сумська спеціалізована школа I-III ст. № 25, м. Суми Сумської обл.

Павлущенко Н.М. Методичні рекомендації до виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи). Суми, СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2024, 45 с.

У методичних рекомендаціях подано інформацію, яка містить систематизований методичний і практичний матеріал, що дозволить адекватно організувати у здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта ОС Магістр виробничу педагогічну практику у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи): детально упорядковано мету, завдання, критерії оцінювання і структуру виробничої практики. Пропонована розробка включає інформативні інструктивно-методичні матеріали до проведення уроків у початковій школі, які викладено чітко і лаконічно. Методичні рекомендації розроблено у відповідності до робочої програми і чинної освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 013 Початкова освіта.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (3-4 КЛАСИ)	6
ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	9
ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	14
ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНИХ ДОСЯГНЕНЬ МАГІСТРАНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ	17
ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (3-4 КЛАСИ)	22
ПРИКЛАДНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	26
ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ДО ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (3-4 КЛАСИ)	28
ДОДАТКИ	30
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	42

ВСТУП

Виробнича педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи) є невід'ємною складовою освітнього процесу, в ході якого здійснюється безпосереднє поєднання і реалізація теоретичних знань, що отримують здобувачі вищої освіти на заняттях з їх практичною діяльністю в якості педагогів. Це дозволяє, з одного боку, закріпити і поглибити знання теорії, а з іншого – набутти вміння і навички, що є необхідними для майбутньої професії.

Проведення виробничої практики магістрантів регламентується Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка, затвердженого наказом Сум ДПУ імені А.С.Макаренка № 223 від 29 травня 2023 року, ухваленого рішенням вченої ради університету (протокол № 11 від 29 травня 2023 року) https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/polozhennia/polozhennya_pro_praktichnu_pidgotovku_zdobuvachiv_51c17.pdf, розробленим на основі:

- ✓ Закону України «Про вищу освіту»;
- ✓ Закону України «Про освіту»;
- ✓ Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України»,

- ✓ Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, затвердженого наказом Сум ДПУ імені А.С.Макаренка № 246 від 18 червня 2020 року, ухваленого рішенням вченої ради університету (протокол № 12 від 18 червня 2020 року) https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_ad_2866f.pdf;

- ✓ Положення про перезарахування результатів навчання у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка, затвердженого наказом СумДПУ імені А.С.Макаренка № 467 від 27 вересня 2021 року, ухваленого рішенням вченої ради університету (протокол № 2 від 27 вересня 2021 року) https://sspu.edu.ua/images/2021/docs/polozhennya/polozhennya_pro_perezarahuvannya_rezultativ_navchannya_adbc9.pdf;

- ✓ Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, затвердженого наказом Сум ДПУ імені А.С.Макаренка № 211 від 29 квітня 2024 року, ухваленого рішенням вченої ради університету (протокол № 10 від 29 квітня 2024 року) https://sspu.edu.ua/images/2024/docs/polozhennia/polozhennya_pro_akademichna_mobilnist_ffcd8.pdf;

✓ Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка, затвердженого наказом Сум ДПУ імені А.С.Макаренка № 305 від 19 червня 2024 року, ухваленого рішенням вченої ради університету (протокол № 12 від 19 червня 2024 року)https://sspu.edu.ua/images/2024/docs/polozhennia/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_4fe44.pdf;

✓ Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка, затвердженого наказом Сум ДПУ імені А.С.Макаренка № 305 від 19 червня 2024 року, ухваленого рішенням вченої ради університету (протокол № 12 від 19 червня 2024 року)https://sspu.edu.ua/images/2024/docs/polozhennia/polozhennya_pro_dualnu_formu_zdobuttya_vischoyi_os_e4876.pdf.

Виробнича педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи) здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до ОС Магістр; є професійно орієнтованою завершальною ланкою практичної підготовки, яка проводиться у III семестрі. Тривалість означеного виду практики – 4 тижні; кількість годин – 180; кількість кредитів – 6, що визначено в навчальному плані підготовки фахівців.

Зміст, етапи і форми проведення виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи) визначаються розробленими кафедрою дошкільної і початкової освіти Робочою програмою, структурні складові якої відповідають навчальному плану, освітньо-професійній програмі та Програмою виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи).

Основним навчально-методичним матеріалом для здобувачів вищої освіти і керівників практик ЗВО та баз практики є означені документи, які плануються і регламентуються усією діяльністю практиканів і викладачів у період освітнього процесу, що здійснюється на базах практики. Робоча програма дає певне уявлення про систему практичної підготовки за спеціальністю, формує у студентів практичні навички професійної діяльності з обраного фаху.

Виробнича педагогічна практика здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта проводиться в закладах загальної середньої освіти згідно з укладеними Угодами (Договорами), які відповідають профілю підготовки та вимогам програми практики, за місцем проживання студентів, а також майданчиками майбутнього працевлаштування здобувачів вищої освіти.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (3-4 КЛАСИ)

Опис практики.

Виробнича педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи) є обов'язковим компонентом процесу фахової підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, важливим етапом їхнього професійного зростання. Означений вид виробничої практики забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теоретичними знаннями та практичними вміннями, сприяє формуванню інтегральної, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей.

Мета виробничої практики – вдосконалення практично значущих умінь і навичок організації освітнього процесу в 3-4 класах закладів загальної середньої освіти, формування в здобувачів вищої освіти позитивної мотивації за обраним фахом, розвиток професійних якостей, виконання посадових обов'язків учителя початкових класів закладів загальної середньої освіти, набуття досвіду педагогічної діяльності.

Завдання виробничої практики:

✓ ознайомити здобувачів вищої освіти з нормативно-правовою базою початкової освіти, специфікою організації роботи закладів загальної середньої освіти в умовах карантину, воєнного стану, особливостями ведення шкільної документації;

✓ поглиблювати у здобувачів вищої освіти здатність спостерігати, аналізувати, узагальнювати, а також використовувати передовий педагогічний досвід, накопичений педагогічним колективом бази практики щодо проведення уроків, здійснення позакласної роботи, ігрової діяльності, режимних моментів тощо;

✓ залучити магістрантів до вивчення змісту і системи планування навчальної роботи учителя початкових класів з подальшим вдосконаленням педагогічних вмінь і навичок для здійснення освітнього процесу в 3-4 класах закладів загальної середньої освіти;

✓ планувати та виконувати професійно-педагогічні види діяльності вчителя 3-4 класів з навчальної (проведення уроків і позаурочних занять), виховної (планування виховної роботи та проведення її з учнями), методичної (участь в роботі методичного об'єднання вчителів початкової школи) роботи;

✓ стимулювати особистісно-мотиваційну готовність здобувачів вищої освіти до фахової діяльності вчителя початкових класів, формувати потребу в

педагогічній самоосвіті, прагненні до професійного самовдосконалення;

✓ поглибити знання, здобуті у процесі теоретичного навчання, інтегрувати їх із фахових методик та освітніх галузей II циклу НУШ до творчої реалізації під час проведення уроків різного типу із застосуванням різноманітних прийомів, методів, інноваційних педагогічних технологій на засадах ідеї дитиноцентризму;

✓ уміти розробляти навчально-методичні, прогностичні, діагностичні матеріали практики;

✓ вироблення практичних професійних умінь і навичок організації та здійснення освітньо-виховної роботи з учнями;

✓ оволодіти майбутніми вчителями початкових класів методами, прийомами і засобами проведення уроків, занять, а також навичками керівництва пізнавальною діяльністю школярів відповідно до їх вікових та індивідуальних особливостей;

✓ організувати різні види пізнавальної і творчої діяльності зі здобувачами початкової освіти, здійснювати індивідуальну виховну роботу з учнями 3-4 класів;

✓ удосконалювати у магістрантів навички провадження кваліфікаційного проєкту як практично значущої проблеми в галузі початкової освіти, дослідження психолого-педагогічних особливостей особистості дитини молодшого шкільного віку та класного колективу.

Супровідні завдання виробничої практики:

✓ добір фактичного матеріалу для роботи з технологій викладання різних освітніх галузей початкової освіти;

✓ уведення принципів навчання та виховання молодших школярів у реальні умови сучасної початкової школи;

✓ подальший розвиток, закріплення, удосконалення педагогічних вмінь, здобутих в процесі попередніх педагогічних практик за освітнім рівнем «Бакалавр», освітньо-кваліфікаційним рівнем «Спеціаліст» з початкової освіти, теоретичного та практичного навчання;

✓ проведення індивідуальної роботи з учнями та їхніми батьками;

✓ підбір та розробка дидактичних матеріалів, наочних засобів навчання здобувачів початкової освіти;

✓ проведення самоаналізу педагогічної діяльності;

✓ рефлексія особистісної діяльності здобувачами вищої освіти;

✓ планування та аналіз освітнього процесу з психологічних, дидактичних та методичних позицій з урахуванням сучасних вимог;

- ✓ оволодіння магістрантами інноваційними методами, прийомами, засобами й технологіями проведення уроків, виховних заходів, а також навиками керування освітньою діяльністю школярів;

- ✓ оволодіння майбутніми вчителями методами, прийомами і засобами проведення уроків, занять, а також навичками керівництва пізнавальною діяльністю школярів відповідно до їх вікових та індивідуальних особливостей.

Мета діяльності за професією (Із назви Професійного стандарту 2024 року «Вчитель закладу загальної середньої освіти, Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти») діяльності вчителя полягає в організації навчання та виховання здобувачів освіти під час здобуття ними повної загальної середньої освіти шляхом формування у них ключових компетентностей і світогляду на основі загальнолюдських і національних цінностей, а також розвитку інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, необхідних для успішної самореалізації та продовження навчання.

Вчитель спільно з батьками, іншими законними представниками здобувачів освіти сприяє:

- ✓ розвитку здібностей здобувачів освіти,
- ✓ формуванню в них навичок здорового способу життя,
- ✓ дбає про їхнє фізичне і психічне здоров'я.
- ✓ формує в здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України,

- ✓ настановленням і особистим прикладом утворює повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства,

- ✓ формує в здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами.

Процеси навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти є наскрізними. Їх цілісність забезпечується наявністю у вчителя компетентностей, необхідних для виконання всіх трудових функцій.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
за освітньо-професійною програмою
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 013 Початкова освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>Здатність розв'язувати комплексні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі початкової освіти та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук, предметної галузі початкової освіти, проведення наукового дослідження, характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти; глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та / або професійної практики.</p>
<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Виявляти національну й особистісну гідність, свідомість та активність; діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина, мати і обстоювати власну громадянську позицію; дбати про розвиток і функціонування громадянського суспільства на засадах демократії.</p> <p>ЗК-2. Здатність працювати в команді. Оволодівати знаннями з культури ефективної професійно-етичної, міжособистісної взаємодії в різних соціальних колективах. Здатність усвідомлювати соціальну значущість обраної майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов'язки, до моделювання траєкторії особистісного та професійного самовдосконалення; здатність до саморефлексії та самовдосконалення; на основі чого формувати ціннісні орієнтації молоді, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів, формувати soft skills.</p> <p>Здатність орієнтуватися в міжнародному освітньому просторі, долучатися до навчальних та наукових міжнародних проєктів з метою обміну досвідом та власного саморозвитку.</p> <p>ЗК-3. Здатність цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність у суспільстві. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру. Здатність здійснювати професійну діяльність за принципами</p>

	<p>толерантності, безоціночності іншої особистості; усвідомлювати рівність можливостей і надавати підтримку в нових, проблемних і кризових ситуаціях.</p> <p>ЗК-4. Здатність до виявлення лідерських якостей. Здатність до прийняття ефективних професійних рішень та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування учасників освітнього процесу до досягнення спільної мети.</p> <p>ЗК-5. Здатність генерувати нові ідеї. Володіти здатністю до розроблення та реалізації нестандартних, креативних, інноваційних ідей і рішень на практиці. Вдосконалювати і розвивати власний інтелектуальний і загальнокультурний рівень; самостійно набувати і використовувати нові знання і уміння; оцінювати й забезпечувати якість виконаних робіт; бути критичним і самокритичним. Здатність здійснювати моніторинг власної професійної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.</p> <p>ЗК-6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Досконало володіти всіма стилями і видами усного і письмового мовлення для комунікативної взаємодії з суб'єктами освітнього процесу та різними соціальними і професійними групами. Здатність здійснювати емоційно-експресивний вплив на аудиторію.</p> <p>ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Володіти практичними навиками пошуку наукової і професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, хмарних технологій, баз даних і знань для встановлення та обґрунтування причинно-наслідкових зв'язків. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі, у тому числі і для створення власних електронних освітніх ресурсів.</p> <p>ЗК-8. Здатність до проведення науково-педагогічних досліджень на відповідному рівні. Спроможність працювати з психолого-педагогічною й методичною літературою. Здатність до творчого мислення, формування системного наукового світогляду. Здатність дотримуватися та популяризувати принципи академічної доброчесності в усіх сферах життєдіяльності.</p>
<p>Спеціальні (фахові)</p>	<p>СК-1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність забезпечувати здобуття учнями початкових класів освіти</p>

компетентності (СК)

державною мовою. Здатність до розвитку в дітей молодшого шкільного віку мовлення як засобу спілкування і забезпечення партнерської взаємодії всіх учасників освітнього процесу; навчання дітей їх рідної (державної) та іноземної мов; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.

СК-2. Предметно-методична компетентність як здатність використовувати теоретичні знання та практичні уміння з циклів математичної та природничо-наукової, професійної та практичної підготовки для формування в учнів початкових класів ключових і предметних компетентностей згідно із державними вимогами до рівня їх загальноосвітньої підготовки з освітніх галузей в умовах визначених Концепцією Нової української школи, реалізуючи принципи інтегрованого навчання та випереджаючої освіти. На основі критичного аналізу узагальнювати, систематизувати та структурувати навчальний матеріал освітніх галузей із різноманітних джерел, усвідомлювати та відтворювати їх грамотно, із врахуванням специфіки технологій електронного, мобільного й змішаного навчання; добирати і використовувати сучасні та традиційні ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; обирати, вдосконалювати, створювати та застосовувати відповідне методичне забезпечення освітнього процесу.

СК-3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність орієнтуватися в інформаційному просторі. Здатність добирати та використовувати сучасні та ефективні методи і технології наукових досліджень у професійній діяльності. Вдосконалювати та / або створювати електронні освітні ресурси; доцільно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в процесі навчання освітніх галузей та у професійній діяльності в цілому в умовах упровадження Концепції Нової української школи.

СК-4. Психологічна компетентність як здатність визначати і враховувати під час організації освітнього процесу вікові та індивідуальні особливості учнів початкових класів. Здатність формувати мотивацію учнів; розвивати в учнів критичне та творче мислення; формувати пізнавальну активність. Здатність планувати та організовувати взаємодію з батьками молодших

школярів засобами різних методів, форм співпраці та надавати їм консультативну допомогу.

СК-5. Інклюзивна компетентність як здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища. Здатність проектувати індивідуальні маршрути розвитку, освіти, соціальної адаптації та інтеграції осіб з особливими освітніми потребами. Здатність до виховання в дітей молодшого шкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

СК-6. Здоров'язбережувальна компетентність як здатність організовувати безпечне освітнє середовище. використовувати, здоров'язбережувальні технології під час організації освітнього процесу. Здатність до фізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності; формування в дітей навичок здорового способу життя, екологічно доцільної та безпечної поведінки і діяльності в природі та побуті; здатність до навчання дітей молодшого шкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

СК-7. Проектувально-прогностична компетентність як здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів початкових класів. Здатність визначати актуальні науково-методичні проблеми, планувати та здійснювати власні наукові дослідження в галузі початкової освіти самостійно / в складі дослідницького колективу. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу.

СК-8. Організаційна компетентність як здатність ефективно організовувати освітній процес як цілісну систему формування особистості дитини молодшого шкільного віку. Здатність організовувати освітній процес у початковій школі, дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що його регламентують. Здатність забезпечити ефективний перебіг освітнього процесу в ЗЗСО, спираючись на глибокі знання і розуміння змісту та принципів дидактики в поєднанні зі знаннями з дисциплін з гуманітарного та соціально-економічного циклів, фундаментальної, природничо-наукової, професійної та практичної підготовки. Здатність до організації навчально-пізнавальної діяльності учнів; здатність до реалізації

різних навчальних та виховних стратегій із розумінням їх теоретичних основ в умовах впровадження Концепції Нової української школи.

СК-9. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів початкових класів на засадах компетентнісного підходу; об'єктивно діагностувати й критично аналізувати навчальні досягнення здобувачів початкової освіти; враховувати результати навчання учнів у подальшій діяльності для забезпечення рефлексії, самооцінювання та взаємооцінювання; критично аналізувати доцільність використання традиційних та інноваційних підходів до організації освітнього процесу, методів і прийомів, технологій навчання, форм організації навчальних занять та навчально-пізнавальної діяльності учнів початкових класів у конкретних умовах.

СК-10. Рефлексивна компетентність як здатність здійснювати моніторинг своєї педагогічної діяльності; цілеспрямовано контролювати, аналізувати, вдосконалювати власну навчально-методичну діяльність; усвідомлювати систему професійних цінностей; здатність узагальнювати власний педагогічний досвід; розуміти необхідність особистісного розвитку, проектувати подальші особисті освітньо-професійні траєкторії.

СК-11. Культурологічна освіченість як здатність орієнтуватися в культурно-історичних особливостях регіону, з подальшим використанням отриманих знань в професійній діяльності. Здатність цілеспрямовано орієнтувати дітей молодшого шкільного віку на надання їм патріотичного імпульсу, відчуття духовного зв'язку з країною, усвідомлення власної біографії та історії через національну історію і традиції; формувати сталі уявлення про національно-патріотичну свідомість, відтворювати національну культурну ідентичність, розвивати свідоме ставлення до своєї країни, подій минулого і сучасних досягнень нашого народу; здатність використовувати ефективні елементи народної педагогіки, традиції національного виховання в умовах реалізації Концепції Нової української школи.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ
за освітньо-професійною програмою
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 013 Початкова освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Знання	<p>ПРЗ-1. Знати та розуміти сутність освіти як соціокультурного феномену, шляхи інноваційного розвитку сучасної системи освіти України в умовах реформаційних перетворень.</p> <p>ПРЗ-2. Знати вікові особливості розвитку дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.</p> <p>ПРЗ-3. Знати і дотримуватися вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.</p> <p>ПРЗ-4. Знати сучасні концепції навчання й виховання дітей молодшого шкільного віку; актуальні питання педагогіки, провідні технології навчання в початковій школі; традиційні та інноваційні підходи до організації освітнього процесу; методи, прийоми, форми організації навчальних занять, форми організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів початкової освіти в умовах впровадження Концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРЗ-5. Знати теоретичні засади контролю, діагностування й моніторингу навчальних досягнень учнів початкових класів з освітніх галузей в умовах упровадження Концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРЗ-6. Знати методологію і методику наукового пізнання, специфіку проведення досліджень; основні принципи і засоби пошуку, систематизації, узагальнення інформації, принципи академічної доброчесності.</p>
Уміння	<p>ПРУ-1. Уміти використовувати теоретичні знання та практичні уміння з циклів математичної та природничо-наукової, професійної та практичної підготовки для формування в учнів ключових і предметних компетентностей</p>

згідно із державними вимогами до рівня їх загальноосвітньої підготовки з освітніх галузей та Концепцією Нової української школи.

ПРУ-2. Уміти розв'язувати широке коло завдань у галузі початкової освіти шляхом розуміння їх психолого-педагогічних та методичних засад; забезпечити ефективний перебіг освітнього процесу в ЗЗСО, опираючись на глибокі знання і розуміння змісту та принципів дидактики у поєднанні зі знаннями з дисциплін з циклів гуманітарної та соціально-економічної, фундаментальної та природничо-наукової, професійної та практичної підготовки.

ПРУ-3. Уміти проектувати завдання власної професійної діяльності, приймати самостійні рішення щодо їх розв'язування та критично оцінювати одержувані результати; самостійно здобувати знання і розвивати свої професійні навички, використовуючи різні інформаційні джерела (рідною та іноземною мовами), відповідні Інтернет-ресурси та сучасні інформаційно-комп'ютерні технології, включаючи WEB-2.0.

ПРУ-4. Уміти використовувати прийоми попередження та протидії булінгу.

ПРУ-5. Уміти організовувати освітній процес як цілісну систему формування особистості дитини молодшого шкільного віку; використовувати в освітньому процесі теоретичні засади освітніх галузей, визначених Концепцією Нової української школи.

ПРУ-6. Уміти визначати актуальні наукові проблеми, планувати, організовувати, здійснювати та презентувати результати дослідження в галузі педагогіки початкової школи самостійно / у складі дослідницького колективу з високим ступенем самостійності та з дотриманням принципів академічної доброчесності.

ПРУ-7. Уміти формувати й підтримувати інтерес здобувачів початкової освіти до зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності; формувати у дітей навички здорового способу життя, екологічно доцільної та безпечної поведінки і діяльності в природі та побуті.

ПРУ-8. Уміти формувати в дітей молодшого шкільного

	<p>віку сталих уявлень про національно-патріотичну свідомість, морально-етичні норми і правила поведінки; реалізовувати завдання, принципи та шляхи національно-патріотичного виховання.</p> <p>ПРУ-9. Уміти проводити наукові педагогічні дослідження, працювати з психолого-педагогічною, методичною літературою, формулювати конструктивні ідеї щодо розв'язання проблеми дослідження, а також описувати, критично аналізувати та оцінювати одержані експериментальні дані.</p> <p>ПРУ-10. Уміти критично оцінювати різні концепції, системи, педагогічні технології навчання та виховання молодших школярів; розрізняти елементи сучасних педагогічних технологій, основні методи, прийоми, засоби навчання та виховання учнів та застосовувати їх на практиці, проєктуючи, організовуючи та аналізуючи освітній процес початкової ланки.</p>
<p>Комунікація</p>	<p>ПРК-1. Володіти основами професійної мовленнєвої культури при викладанні технологій вивчення освітніх галузей початкової ланки (грамотно використовувати державну мову у процесі професійної діяльності, чітко та аргументовано висловлювати власні думки, міркування, почуття; використовувати одну з іноземних мов на рівні, що дозволяє отримувати та оцінювати інформацію з зарубіжних джерел в галузі професійної діяльності).</p> <p>ПРК-2. Володіти навичками ефективної комунікації в процесі викладання технологій вивчення освітніх галузей початкової ланки; продуктивно спілкуватись під час співпраці в команді, грамотно вести діалог, брати участь у дискусіях щодо вирішення професійних проблем; організовувати комунікацію учнів, створювати умови для ефективної евристичної бесіди, дискусії, мозкового штурму.</p> <p>ПРК-3. Уміння використовувати основні вербальні та невербальні прийоми й засоби впливу на здобувачів початкової освіти; обирати, вдосконалювати, створювати та застосовувати відповідне доцільне методичне і дидактичне забезпечення освітнього процесу; доцільно використовувати інформаційно-комунікаційні технології для підтримки навчально-пізнавального процесу (для подання, редагування,</p>

	збереження та перетворення текстової, числової, графічної, звукової та відео інформації, розробки власних електронних ресурсів).
Автономія і відповідальність	<p>ПРА-1. Усвідомлення суспільної та особистісно-розвивальної значущості майбутньої професії, управління освітнім процесом як таким, що потребує новітніх стратегічних підходів; сформованість мотивації до здійснення професійно-педагогічної діяльності.</p> <p>ПРА-2. Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів, здатність продовжувати навчання і самовдосконалення з високим ступенем автономії впродовж життя.</p>

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНИХ ДОСЯГНЕНЬ МАГІСТРАНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Оцінка якості проходження практики і захисту звітів з практики здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS. Підсумкову оцінку визначає керівник практики.

Кількість балів	Критерії оцінювання досягнень студента
90-100	<p>Виконано повний обсяг програми виробничої практики та індивідуального плану. Успішна презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо з використанням фото та інших матеріалів. Високий рівень організаційно-методичної роботи в закладі загальної середньої освіти, творче ставлення до підготовки і проведення занять. Грамотно, згідно встановлених вимог, складені і представлені матеріали звітної документації та інші матеріали.</p> <p>Наявність звіту та щоденника практики; відмінна оцінка в характеристиці керівника бази; знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в повному обсязі; повна характеристика і знання ОК, що вивчалися.</p>
82-89	Виконано повний обсяг програми виробничої практики, індивідуальний план магістранта-практиканта. Активне

	<p>включення в організаційно-педагогічну роботу закладу загальної середньої освіти (3-4 класи). Презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо на достатньому рівні.</p> <p>Наявність звіту та щоденника практики і гарна характеристика від керівника бази практики; знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в повному обсязі.</p>
74-81	<p>Виконано повний обсяг програми виробничої практики, індивідуальний план магістранта-практиканта. Студент вільно володіє навчальним матеріалом, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає певні огріхи у проведенні занять; володіє новітніми інформаційними технологіями.</p> <p>Чітко представлено звітну документацію у кейсфоліо.</p>
64-73	<p>Виконано обсяг програми виробничої практики, індивідуальний план магістранта-практиканта. Студент за зразком самостійно виконує практичні завдання; має нестійкі елементарні навички виконання завдань.</p> <p>Презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо потребують часткового доопрацювання.</p>
60-63	<p>Виконано обсяг педагогічної практики та індивідуального плану. Потребують суттєвого доопрацювання методичні матеріали проведення занять в ЗЗСО (3-4 класи). Включення магістранта-практиканта в педагогічну роботу відбувалося лише за вимогою методиста та вчителя-наставника.</p> <p>Нечітка презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо, яка може бути доопрацьована.</p>
35-59	<p>Не виконано обсяг програми виробничої практики та індивідуального плану магістранта-практиканта. Зміст виконаної роботи розкритий поверхово, фрагментарно, недбало. Виявлено відсутність інтересу студента до включення в педагогічну роботу ЗЗСО (3-4 класи). Звітна документація у кейсфоліо не представлена.</p>
1-34	<p>Студент не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдань.</p>

Чітко означені валідні критерії оцінювання виробничої практики магістрантів спрямовані забезпечити точність та об'єктивність у визначенні рівня їхньої професійної підготовки, реалізації цілей освітньо-професійної програми, успіхи в оволодінні програмними компетентностями, досягнення програмних результатів навчання, а також допомагає досягти якості освіти.

Основні показники діяльності здобувачів вищої освіти, що враховуються при оцінці результатів практичної підготовки

Об'єкт оцінювання під час проходження практики	Максимальна кількість балів
<p>Теоретична підготовка:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ знання навчальних предметів; ✓ володіння матеріалом під час проведення занять з учнями. 	15
<p>Психолого-педагогічна майстерність:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ педагогічний такт; ✓ комунікабельність; ✓ безконфліктність; ✓ мобільність. 	15
<p>Особистісні характеристики:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ дисциплінованість; ✓ ініціативність; ✓ професійна спрямованість; ✓ тактовність. 	10
<p>Оцінювання процесу проходження практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ проведення занять, виховних заходів, робота з батьками; ✓ формування документації на базах практики. 	10
<p>Оцінювання звітної документації:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ плани-конспекти занять; ✓ матеріали звіту. 	20
<p>Якість виконання завдань практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ повнота та правильність оформлення звітної документації; ✓ характеристика діяльності магістранта методистами практики. 	
<p>Оцінювання допоміжної документації:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ оформлення щоденника; ✓ оформлення допоміжної документації (конспекти занять, наочний матеріал, фото відео). 	5
Участь у звітній конференції. Захист практики	25
Загальна сума	100

**Шкала оцінювання
виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої
освіти (3-4 класи)
за ECTS та національна**

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для диференційованого заліку
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34	F	незадовільно (здобувач вищої освіти не з'явився на практику)

Soft skills, що формуються впродовж усього періоду отримання освіти та виробничої практики, і які характеризують педагога нової формації:

- ✓ гнучкі навички спілкування, командної гри, здатність навчатися та вміння розв'язувати проблеми (навички взаємодії з людьми);
- ✓ здатність до саморозвитку та самовдосконалення, готовність до пошуку, вміння мислити широко та діяти нестандартно (навички самоаналізу);
- ✓ вміння критично мислити, оперувати точними визначеннями, розмірковувати, оцінювати й передбачати ситуацію, керуючись здоровим глуздом (навички вимогливості до себе та об'єктивного аналізу обставин);
- ✓ уміння виявляти креативність та творчо реалізовувати задуми на практиці (здатність мислити нестандартно)

Soft skills здобувачів вищої освіти:

- ✓ контекстуальний, соціальний та емоційний інтелект;
- ✓ когнітивна гнучкість;
- ✓ лідерські якості;
- ✓ підприємницьке мислення;
- ✓ навички ведення переговорів і переконання;
- ✓ навички латерального мислення;
- ✓ трудова етика та чесність.

Контекстуальний інтелект (КІ) для майбутнього вчителя початкових класів – це здатність педагога розуміти та ефективно використовувати знання, навички і стратегії, що враховують конкретну освітню ситуацію та потреби учнів початкових класів Нової української школи.

Соціальний інтелект (СІ) – це здатність магістранта-практиканта правильно розуміти поведінку людей, слухати їх та розвивати навички спілкування. СІ необхідний для ефективної міжособистісної взаємодії здобувачів вищої освіти з педагогами-наставниками для успішної соціальної адаптації під час виробничої практики.

Емоційний інтелект (ЕІ) здобувачів вищої педагогічної освіти передбачає наявність в особистості здатності ідентифікувати, розуміти, керувати та контролювати власні емоції та емоції людей навколо. ЕІ є життєво важливою навичкою для міжособистісного спілкування, що постійно реалізує вчитель початкових класів у своїй професійній діяльності.

Згідно Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка п. 5.8: здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин або отримав негативну оцінку, може пройти практичну підготовку повторно у позанавчальний час, крім тих випадків, коли практична підготовка проходила у останньому навчальному семестрі. У разі, якщо специфіка практичної підготовки не дає можливості повторного проходження, то здобувач вищої освіти відраховується з Університету.

ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (3-4 КЛАСИ)

(розподіл здійснено з урахуванням дистанційної форми отримання освіти: он-лайн конференції, он-лайн уроки, виховні заходи в он-лайн форматі, он-лайн консультації, он-лайн звіти)

ЕТАПИ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП:

До виробничої практики допускаються магістранти, які:

- ✓ мають позитивні оцінки з усіх освітніх компонентів;
- ✓ ознайомилися з програмою практики;
- ✓ пройшли медичний огляд;
- ✓ пройшли інструктаж з охорони життя і здоров'я дітей (розписалися у спеціальному журналі).

Згідно Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка у п. 3.4 зазначено, що здобувачі вищої освіти мають право самостійно за узгодженням з кафедрою, адміністрацією навчально-наукового інституту педагогіки і психології пропонувати для себе місце проходження практики. У цьому випадку здобувач освіти повинен подати на розгляд кафедри лист-згоду з базового закладу, в якому адміністрація бази практики гарантуватиме створення необхідних умов для виконання програми практичної підготовки (Додаток 3 Положення).

Університет, у свою чергу, зобов'язується надати направлення на практику (Додаток 5 Положення).

Підготовчий період:

Участь в установчій конференції з організації, проведенні та звітності з означеного виду виробничої практики.

Участь в педагогічній нараді бази практики.

Розподіл по класам.

Знайомство зі школою:

- ✓ її історією, традиціями, освітніми та виховними функціями,
- ✓ адміністрацією, психологом, класним керівником, вчителями, вихователями,
- ✓ з класним колективом,
- ✓ з типовими освітніми програмами 3-4 класів Нової української школи,
- ✓ з розпорядком роботи школи,

- ✓ загальним планом виховної роботи школярів, планом виховної роботи класного керівника.
- ✓ складання індивідуального плану роботи,
- ✓ спостереження за класним колективом, роботою вчителів.
- ✓ повторення теоретичного матеріалу з підручників, посібників за ОР бакалавр, ОКР спеціаліст з початкової освіти та за III семестр отримання освіти за ОС магістр.

Ознайомлювальний період:

- ✓ Відвідування консультацій методистів з фаху, складання графіку групової, індивідуальної роботи.
- ✓ Спостереження за класним колективом.
- ✓ Підготовка матеріалу до проведення психолого-педагогічних досліджень для вивчення особливостей класу.
- ✓ Складання графіка проведення виховних заходів. Проведення індивідуальної роботи з учнями.
- ✓ Підготовка до проведення уроків. Складання графіка проведення уроків.
- ✓ Вивчення програми з предметів, ознайомлення з шкільними підручниками.
- ✓ Підготовка до оформлення щоденника: планування освітньо-виховної роботи на кожний наступний тиждень.
- ✓ Ознайомлення з системою освітньої роботи закладу освіти: його структурою, графіком роботи; кабінетами, класними кімнатами, їдальнею, бібліотекою, музеями, укриттями тощо; системою освітньої, позакласної та позашкільної роботи закладу.
- ✓ Ознайомлення з освітнім середовищем класу НУШ.

ОСНОВНИЙ ЕТАП:

Організація і здійснення професійно-педагогічної діяльності на посаді вчителя початкових класів Нової української школи.

- ✓ Самостійне проведення ранкових зустрічей.
- ✓ Проведення факультативних занять.
- ✓ Підготовка та проведення відкритих занять.
- ✓ Робота зі шкільною документацією: учнівськими зошитами, щоденниками, класним журналом (перевірка, записи).
- ✓ Робота з методичною літературою, підручниками, підбір матеріалу до проведення відкритих уроків.
- ✓ Виготовлення дидактичного матеріалу, наочних засобів.
- ✓ Проведення відкритих уроків з різних дисциплін.

- ✓ Робота над удосконаленням техніки викладання, закріплення нового матеріалу, перевірки домашнього завдання.
 - ✓ Проведення виховних заходів.
 - ✓ Проведення індивідуальної роботи зі здобувачами початкової освіти, що мають слабкі навчальні досягнення.
 - ✓ Оформлення методичних розробок проведених відкритих уроків.
 - ✓ Самоаналіз проведених уроків (оформлення). Робота над усуненням власних дидактичних помилок.
 - ✓ Оцінка освітнього середовища класу.
 - ✓ Організація ігрової діяльності учнів на перервах, після уроків.
 - ✓ Відвідування відкритих уроків вчителів вищої категорії, консультації досвідчених педагогів.
 - ✓ Аналізування проведених уроків однокласниками.
 - ✓ Подальше вивчення предмету, об'єкту кваліфікаційного дослідження.
- Збір результатів проведених анкет, тестів, бесід, спостережень, продуктів творчої, навчальної діяльності здобувачів початкової освіти.
- ✓ Щоденні записи в щоденнику.
 - ✓ Проведення відкритого виховного заходу. Оформлення методичної розробки, написання аналізу проведеного заходу.
 - ✓ Проведення індивідуальних бесід зі здобувачами початкової освіти.

ПІДСУМКОВИЙ ЕТАП:

- ✓ Написання звіту про проходження практики. Підбиття підсумків.
- ✓ Оформлення необхідної документації.
- ✓ Проведення самоаналізу власної педагогічної діяльності, процесу саморозвитку.
- ✓ Оцінка роботи практиканта вчителем та адміністрацією школи, затвердження характеристики практиканта.
- ✓ Підготовка звіту про результати практики.
- ✓ Участь у звітній конференції.

Обов'язки практиканта на час виробничої практики.

1. Виконувати правила внутрішнього розпорядку школи, вимоги адміністрації школи, класного керівника і керівника практики.
2. Брати участь у всіх педагогічних семінарах, нарадах.
3. Своєчасно виконувати усі види роботи, що передбачені Програмою виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи).

4. Займатися самовихованням та самоосвітою, вдосконалювати вміння педагогічної майстерності, розвивати культуру педагогічного спілкування, мовлення.

5. Охайно, своєчасно вести записи у педагогічному щоденнику, який здається на перевірку керівникові практики.

6. Відвідувати всі години методичного аналізу відкритих уроків та виховних заходів.

7. Під час підготовки проведення уроків, занять, заходів, магістрант має обов'язково консультуватися з вчителем, отримати допуск до проведення відкритих уроків чи виховних заходів.

8. По закінченню відкритого заходу, відкритого уроку магістрант-практикант бере участь в аналізі, надає самоаналіз проведеної роботи. Висновки фіксуються у щоденнику (Додаток 6 Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка).

9. Брати участь в настановчій і підсумковій конференціях, виступаючи з доповіддю чи повідомленням.

10. Звітну документацію подати протягом першого тижня по завершенні виробничої практики.

ПРИКЛАДНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

На період карантину, воєнного стану відповідно до чинних документів про організацію освітнього процесу в ЗЗСО педагогічна практика проходить у змішаному форматі. Якщо учні початкових класів навчаються дистанційно, то здобувачі вищої освіти проходять практику також дистанційно – спостерігають і проводять уроки на тій платформі, на якій працює ЗЗСО. Якщо учні працюють очно, то і практика відбувається в офлайн-режимі в школі. Під час проходження виробничої практики здобувачі вищої освіти опрацьовують сайти закладів загальної середньої освіти Сумської, Полтавської, Чернігівської та інших областей, ресурси Всеукраїнської школи онлайн (3 клас, 4 клас) та відеоуроки на YouTube-каналах вчителів початкових класів ЗЗСО України.

Зміст діяльності здобувачів вищої освіти на етапі означеної практики має бути максимально наближеним до реальної професійної діяльності вчителя Нової української школи. Зворотній зв'язок магістрантів з науково-педагогічними працівниками кафедри забезпечується за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, а саме: різні форми консультацій (групові, індивідуальні), електронна пошта (кафедральна, методистів, керівників кваліфікаційних робіт), он-лайн конференції (Zoom, Google Meet), офіційний сайт кафедри, різні месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp), загально-університетська платформа дистанційного навчання Moodle та інші.

Згідно Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (п. 4.11), **практиканти зобов'язані:**

- ✓ брати участь у настановчій та підсумковій конференціях із питань організації практичної підготовки;
- ✓ одержати до початку практики у керівників: методистів з фаху, консультації щодо виконання завдань практичної підготовки, оформлення всіх необхідних документів;
- ✓ пройти своєчасно медогляд і отримати допуск на проходження практичної підготовки;
- ✓ своєчасно прибути на базу практичної підготовки;
- ✓ виконати всі види робіт, передбачені програмою практичної підготовки;

- ✓ щоденно бути присутнім на базі практичної підготовки;
- ✓ суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії і розпоряджень адміністрації установи, де проходить практична підготовка;
- ✓ вчасно оформляти документацію та подавати її на вимогу керівника / методистів практики;
- ✓ подати звітну документацію в останні дні проходження практичної підготовки і *протягом першого тижня* по завершенні виробничої практики захистити результати практики; здобувачі вищої освіти заочної форми навчання подають звітну документацію у 3-денний термін на початку наступної сесії;
- ✓ нести відповідальність за виконану роботу.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ДО ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (3-4 КЛАСИ)

Зразок оформлення звітів з освітніх галузей:

- ✓ мовно-літературної,
- ✓ математичної,
- ✓ природничої (при викладанні інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (3-4 класи),
- ✓ естетичного циклу.

ЗВІТ

магістранта / тки _____ групи

вказати свої ініціали та прізвище

про проведення уроків

в _____ класі _____

вказати клас

назва закладу, де проходить практику

За період виробничої практики проведено _____ уроків з освітньої галузі _____ (заповнити табл.).

№	Тема уроку	Тип уроку	Мета уроку	Методи, прийоми, засоби
1				
2				
3				

Висновок. Вказати, чи виникали проблеми під час практики, які ускладнення були при підготовці до уроків, при проведенні уроків? Загальні враження. (Обсяг: кілька речень).

Вимоги до проведення уроків у початковій школі (3-4 класи)

1. Здобувач вищої освіти (вчитель-практикант) проводить уроки за розкладом (конспекти уроків подається методистам на перевірку по закінченню практики).

2. Всі заняття, які проводяться вчителем-практикантом розробляються та впроваджуються з урахуванням сучасних інноваційних педагогічних

технологій. Застосування педагогічної технології має бути відображено в меті уроку, етапах уроку, наочності.

3. Проведення уроків з курсу «Я досліджую світ» обов'язково здійснюється з використанням наочного матеріалу (у конспекті уроку зазначається: етап уроку – вид наочності, дидактична мета, застосування наочності); обов'язково прописується «Діяльність вчителя» та «Діяльність учнів» під час уроку; визначається мета застосованих методів і прийомів навчання. Вчитель-практикант проводить 1 виховну годину з будь-якої теми природничого змісту з використанням педагогічних технологій (конспект виховної години здається по закінченню практики).

4. Вчитель-практикант відвідує уроки (допускається як офлайн, так і онлайн формат) інших практикантів та бере участь в їх обговоренні, отримує оцінки за самоаналіз та аналіз уроків.

5. Вчитель-практикант виконує індивідуальне завдання за темою: «Національно-патріотичне виховання в сучасній початковій школі». З цією метою добирає та, по можливості, реалізовує під час занять у початковій школі:

- ігри за патріотичною тематикою;
- навчальні задачі / ситуації вільного вибору;
- бесіди на патріотичну тематику;
- проблемні ситуації тощо.

Індивідуальне завдання оформлюється на аркушах формату А-4 та здається на перевірку по закінченню практики.

Примітка. Звіти подавати в електронному вигляді на загальноуніверситетську дистанційну платформу Moodle. Файл називати латинськими літерами за таким зразком: Prizvishe_Ukrainska_mova.

ДОДАТКИ

Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3-4 клас

Затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від
12.08.2022 № 743-22

Пояснювальна записка

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей; розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1-2 класи і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Типову освітню програму для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти. У програмі визначено змістові лінії; очікувані результати навчання та відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу. Типовий навчальний план визначає тижневий обсяг навчального навантаження здобувачів освіти.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;

- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування,

здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими людьми.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати **внутрішньо-предметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Згідно із Законом України «Про освіту», на основі Державного стандарту й Типової освітньої програми заклади освіти, наукові установи та інші суб'єкти освітньої діяльності можуть розробляти освітні програми – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів, індивідуальних проектів, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання. Освітні програми можуть відрізнятися від Типової освітньої програми послідовністю викладання навчального матеріалу, обсягом його вивчення, наявністю додаткових компонентів змісту або використанням оригінальних форм, методів і засобів навчання.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Освітні програми можуть мати корекційно-розвивальний складник для осіб з особливими освітніми потребами. Для них тривалість здобуття початкової освіти може бути подовжена.

Програми інваріантного складника Базового навчального плану є обов'язковими для використання в загальноосвітніх навчальних закладах усіх типів і форм власності.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних

шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 3-4 класах підлягають формувальному та підсумковому (тематичному і завершальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти. З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації мети і завдань початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Мовно-літературна освітня галузь

Мета – формування мотивації вивчення української мови; розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності; формування комунікативної та інших ключових компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; розвиток логічного, критичного та

образного мислення, мовленнєво-творчих здібностей; формування готовності до вивчення української мови в гімназії.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

– виховання в учнів позитивного емоційно-ціннісного ставлення до української мови, формування пізнавального інтересу до рідного слова, прагнення вдосконалити своє мовлення;

– розвиток зв'язного мовлення, уяви, пізнавальних здібностей, логічного, критичного та образного мислення школярів

– формування повноцінної навички письма, уміння брати участь у діалозі, створювати короткі усні й письмові монологічні висловлення;

– дослідження мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;

– залучення молодших школярів до практичного застосування умінь з різних видів мовленнєвої діяльності в навчальних і життєвих ситуаціях.

У Типовій освітній програмі (3-4 класи) мовно-літературну освітню галузь структуровано через впровадження навчальних предметів «Українська мова», «Літературне читання».

Назва предмета – «**Літературне читання**» зумовлює необхідність визначення його мети і завдань, що вимагає відповідної конкретизації змістових ліній і очікуваних результатів.

Мета – розвиток особистості молодшого школяра засобами різних видів читацької діяльності; формування читацької, комунікативної та інших ключових компетентностей; збагачення емоційно-ціннісного, естетичного, соціального та пізнавального досвіду; розвиток образного, критичного і логічного мислення та літературно-творчих здібностей; формування готовності до вивчення української та зарубіжної літератури в освітньому закладі II ступеня. Досягнення мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- ознайомлення учнів з дитячою літературою різної тематики і жанрів;
- формування в учнів повноцінної навички читання як універсального інструменту функціональної грамотності;

- розвиток інтересу і здатності до самостійної читацької діяльності для задоволення різних потреб читача;

- формування умінь опрацьовувати художні, науково-художні тексти;

- оволодіння прийомами структурно-сміслового і образного аналізу текстів різних видів;

- розвиток образного, критичного, логічного мислення та мовлення;

- формування умінь самостійної роботи з різними видами і джерелами інформації;

- формування прийомів роботи з дитячою книжкою, періодичною, довідковою літературою;

- формування вмінь безпечного і критичного використання медіапродукції, здатності створювати медіапродукти і спілкуватися за допомогою медіазасобів;

- розвиток уяви і здатності виявляти себе у різних видах літературнотворчої діяльності.

Головна мета навчання іноземної мови у початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів. Початковий етап навчання іноземної мови у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі надзвичайно важливий, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетенції, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення. Тут відбувається становлення засад для формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок, а також умінь сприймати на слух, говорити, читати й писати у межах визначених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Зміст навчання іноземної мови у початковій школі добирається відповідно до психофізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку. У початковій школі важливо зацікавити учнів вивченням іноземної мови, викликати в них позитивне ставлення до предмета, вмотивувати необхідність володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування.

Завдання іноземних мов у реалізації мети початкової загальної середньої освіти. Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. На кінець 4-го класу учні досягають рівня А1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.

Завдання полягає у формуванні **вмінь**:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;

- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування

Математична освітня галузь

Метою навчання математики є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання. Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- формування в учнів розуміння ролі математики в пізнанні явищ і закономірностей навколишнього світу;
- формування у дітей досвіду використання математичних знань та способів дій для розв'язування навчальних і практичних задач;
- розвиток математичного мовлення учнів, необхідного для опису математичних фактів, відношень і закономірностей;
- формування в учнів здатності міркувати логічно, оцінювати коректність і достатність даних для розв'язування навчальних і практичних задач.

Природнича, громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна освітні галузі

Зазначені освітні галузі можуть реалізовуватись окремими предметами або в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузєва; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії

учнів. Для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Метою навчальної програми «Я досліджую світ» є особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, безпеку життєдіяльності, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- формування дослідницьких умінь, опанування доступних способів пізнання себе та свого організму, предметів і явищ природи і суспільного життя (спостереження, обстеження, дослід, практична робота, вимірювання, систематизація, класифікація, встановлення логічної та часової послідовності подій, критична оцінка побаченого (почутого), встановлення зв'язків і залежностей в природі і суспільстві; між станом довкілля і діяльністю людини, вплив поведінки на здоров'я та безпеку, залежність результату роботи від докладених зусиль; аналіз наслідків ризикованої поведінки);

- виховання активної позиції щодо громадянської і соціально-культурної належності себе і своєї родини до України; інтересу до пізнання історії та природи свого краю і країни; пошани до символів держави, ініціативної патріотичної поведінки у громадських акціях, у відзначенні пам'ятних дат і подій;

- розвиток толерантності у соціальній комунікації, ціннісного ставлення до природи та її пізнання, до приватного життя інших людей, усвідомлення правової відповідальності у ситуаціях застосування норм і правил життя в суспільстві, інші соціальні навички у взаємодії і співпраці в різних видах діяльності;

- створення умов для самовираження учнів у різних видах діяльності, становлення екологічно грамотної та соціально адаптованої особистості;

- формування моделей здорової і безпечної поведінки; уміння розпізнавати ситуації, які становлять загрозу для власного життя і здоров'я та життя і здоров'я інших; аналізувати та оцінювати фактори ризикованої поведінки в довкіллі, роз'яснювати можливі наслідки недотримання правил безпечного поводження в кризових умовах сьогодення.

Технологічна освітня галузь

Зміст технологічної освітньої галузі реалізовується через інтегрований курс «Дизайн і технології».

Мета – цілісний розвиток особистості дитини засобами предметноперетворювальної діяльності, формування ключових та проектно-технологічної компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем, культурного й національного самовираження.

Досягнення мети передбачає виконання таких **завдань**:

- формування допитливості, цілісного уявлення про матеріальне і нематеріальне виробництво;
- сприяння розвитку естетично-ціннісного ставлення до традицій українського народу в праці, декоративно-ужитковому мистецтві;
- набуття досвіду поетапного створення корисних і естетичних виробів у партнерській взаємодії: від задуму до його втілення в різних матеріалах;
- вироблення навичок раціонального використання матеріалів, безпечного застосування традиційних та сучасних технологій;
- формування культури праці, прагнення удосконалювати процес і результати проектно-технологічної діяльності, свій життєвий простір.

Інформатична освітня галузь

Метою інформатичної освітньої галузі є формування у здобувача освіти інформаційно-комунікаційної та інших ключових компетентностей, здатності до розв'язання завдань з використанням цифрових пристроїв та інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку критичного, аналітичного, синтетичного, логічного мислення, реалізації творчого потенціалу, формування активної, відповідальної, безпечної та етичної діяльності в інформаційному суспільстві.

Головними **завданнями** є формування умінь

- знаходити та опрацьовувати інформацію із використанням пошукових систем;
- створювати інформаційні об'єкти та опрацьовувати їх у програмних середовищах;
- здійснювати індивідуальну й колективну діяльність в інформаційному середовищі;
- критично оцінювати інформацію для розв'язання життєвих проблем;
- дотримуватися етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії;
- дотримуватися правил безпечної роботи з комп'ютерними пристроями.

Мистецька освітня галузь

Метою навчання мистецтва у школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- розвиток почуттєвої сфери учнів, набуття ними досвіду емоційноестетичних переживань, формування мистецьких уподобань та особистісних художніх цінностей;
- поглиблення мотивації до пізнання творів вітчизняного і зарубіжного мистецтва; виховання гордості за здобутки рідного мистецтва та толерантного ставлення до мистецтва інших етносів і народів;
- формування умінь художнього сприймання, аналізу художньої мови та оцінювання творів мистецтва, аргументування думки відповідно до вікових можливостей з використанням мистецьких термінів;
- оволодіння способами художньо-творчої діяльності в різних видах мистецтва, комунікації з іншими в художній творчості;
- досягнення розуміння учнями можливостей цифрових технологій щодо їх застосування в мистецькій творчості;
- розвиток здатності самопізнання і самовираження, керування власними емоційними станами через мистецтво і різні види художньої творчості; розвиток креативності й мистецьких здібностей;
- формування здатності встановлювати зв'язок між видами мистецтва, між мистецтвом та іншими сферами знання (літературою, математикою, знаннями про природу, історію тощо); мистецтвом і явищами довкілля;
- усвідомлення значення мистецтва в житті людини та художнього пізнання для власної успішності;
- формування культури глядача-слухача;
- соціалізація учнів через мистецтво, формування здатності об'єктивно оцінювати творчі здобутки свої та інших.

Фізкультурна освітня галузь

Метою навчання фізичної культури є всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та

виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

– виховання в молодших школярів розуміння значущості занять фізичними вправами, спортивними іграми як важливого засобу зміцнення здоров'я, отримання задоволення, гартування тіла та характеру, самовираження, соціальної взаємодії у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності;

– формування в учнів здатності володіння різними способами рухової діяльності, виконання фізичних вправ; уміння грати в рухливі та спортивні ігри за спрощеними правилами;

– розвиток в молодших школярів здатності встановлювати причиннонаслідкові зв'язки позитивних та негативних чинників щодо стану свого здоров'я та фізичного розвитку;

– використовувати різні способи пошуку корисної інформації у довідникових джерелах, у тому числі за допомогою інформаційнокомунікативних технологій і критичного мислення;

– формування в учнів здатності творчо застосовувати набутий досвід з фізичної культури, використовувати сили природи для зміцнення здоров'я та фізичного вдосконалення;

– розвиток в молодших школярів здатності використовувати навички самоконтролю і самооцінювання свого фізичного стану, дотримуватися санітарно-гігієнічних правил та безпечної поведінки в процесі фізкультурнооздоровчої діяльності;

– розвиток в учнів здатності спілкуватися і взаємодіяти з дорослими й однолітками, співпрацювати та досягати спільних командних цілей у процесі спортивно-ігрової діяльності, використовувати термінологічний апарат з фізичної культури рідною мовою під час фізкультурно-оздоровчої діяльності;

– виховання в молодших школярів емоційно-ціннісного ставлення до занять фізичною культурою та спортом, здатності добирати фізичні вправи для розвитку фізичних якостей з урахуванням індивідуальних можливостей, бажання керуватися правилами безпечної і чесної гри, уміння боротися, вигравати і програвати; формування зацікавленості досягненнями українських спортсменів на Олімпійських іграх та інших спортивних змаганнях.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Аналіз уроку: планування, методика, технологія проведення, аналіз. Х.: Вид. група «Основа», 2006. 144 с.
2. Аненкова І.П. Байдан М.А., Горчакова О.А., Руссол В.М. Педагогіка: модульний курс . Навчальний посібник. Львів., 2011 567 с.
3. Березюк О.С., Власенко О.М. Дидактика: теорія і практика. Навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних факультетів. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 212 с.
4. Бойко А. Концептуальні засади 12-бальної системи оцінювання у закладах вищої педагогічної освіти. *Рідна школа*. 2002. №2. С. 12-15.
5. Бондар В. І. Дидактика : підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К. : Либідь, 2005. 264 с.
6. Волкова Н.П. Педагогіка. К.: Академія, 2012. 612 с.
7. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття): Затверджена постановою Кабінету Міністрів від 3 листопада 1993 р. № 896. К: Райдуга, 1994. 36 с.
8. Закон України «Про вищу освіту»: Чинне законодавство зі змінами і доповненнями станом на 20 січня 2015 року (Офіційний текст). К.: Видавець Паливода А.В., 2015. 100 с.
9. Казакова Н.В. Педагогічна практика. Пробні уроки та заняття в школі: методичний посібник. Хмельницький: Вид-во ХГПІ, 2003. 69 с.
10. Казакова Н.В. Переддипломна педагогічна практика в школі: методичний посіб. Хмельницький: Вид-во Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту, 2004. 164 с.
11. Кірик М., Данилова Л. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. Львів: Світ, 2019. 136 с.
12. Кіт Г. Г. Педагогічна практика в системі ступеневої підготовки вчителя початкових класів: навч.-метод. посібник для студентів педагогічних закладів освіти (спеціальність: початкове навчання). Вінниця, 2007. 222 с.
13. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи. Навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : Слово, 2015. 630 с.
14. Машкіна Л.А. Педагогічна практика у системі ступеневої підготовки вчителів початкових класів. Програма та методичні рекомендації щодо її реалізації. Хмельницький: Вид-во ХГПІ, 2001. 52 с.
15. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах № 161. *Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту*.

Випуск 1. К., 1994. С. 120.

16. Положення про проведення практики студентів вищих закладів освіти України № 93. *Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту*. Випуск 1. К., 1994. С. 139-193.

17. Положення про середній загальноосвітній навчально-виховний заклад; Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 1993 р. № 660. *Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту*. К.: РІПОЛ, 1994. 24-35 с.

18. Стефаніна Н.В. Педагогічна скринька майбутнього вчителя: навчальний посібник для студентів, аспірантів, викладачів, методистів, керівників практики середніх та вищих педагогічних навчальних закладів, вчителів шкіл різного типу. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. 328 с.

19. Типові освітні програми Нової української школи для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. К.: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Додаткова:

1. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич: Коло, 2006. 326 с.

2. Воробйова С. Дидактична гра в процесі навчання. *Рідна школа*. 2002. №10. С. 46-48.

3. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії. Наук.-метод. посібник. К.: МАУП, 2000. 309 с.

4. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 604 с.

5. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки. К.: Знання, 2003. 450 с.

6. Руденко О. Використання гри як засобу підвищення ефективності навчання. *Школа : інформаційно-методичний журнал*. 2011. № 11. С. 67-70.

7. Фенцик О. М. Педагогічна комунікація: навчальний посібник для студентів спеціальностей 011 «Освітні, педагогічні науки», 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта» освітнього ступеня магістр. Мукачево: вид-во МДУ, 2018. 215 с.

8. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. 2-ге вид. доп. вид. Академвидав, 2014. 456 с.

9. Чепіль М.М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. К.: Академвидав, 2014. 216с.

10. Червінська І., Довбенко С. Теоретико-методичні засади виховної роботи в початковій школі: навч.-метод. посіб. для студ. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2012. 515 с.

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Закон України про повну загальну середню освіту
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
2. Навчальні програми для 1-4 класів
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
3. Нова українська школа
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка
https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/polozhennia/polozhennya_pro_praktichnu_pidgotovku_zdobuvachiv_51c17.pdf

Навчальне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
(3-4 КЛАСИ)**

**для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 013 Початкова освіта**

**галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 013 Початкова освіта**

Укладач: Павлущенко Наталія Миколаївна

Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2024
Відповідальний за випуск: Павлущенко Н.М.
Комп'ютерний набір і верстка: Павлущенко Н.М.

Видавництво СПУ імені А.С.Макаренка
40002, Суми вул. Роменська, 87